

FOAIA DIECEZANĂ

Organ al Episcopiei gr. or. rom. a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane
 „ „ „ „ pe 1/3 de an 5 cor.
 „ „ „ „ „ România și străinătate pe an 14 fr.
 „ „ „ „ „ „ pe 1/2 an 7 „

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte
 etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la
 150 de cuvinte 6 cor., până la 200 de cuvinte
 8 cor., de aci în sus 10 coroane

Correspondențele să adresează redacțiunii

„FOAIA DIECEZANĂ“
 iar banii de prenumerațiune și inserțiunile la
 ADMINISTRAȚIUNEA
 Bibliotecii și Tipografiei diec. în Caransebeș

PARTEA OFICIALĂ

Nr. 2769 Sc. ex 1906

CONCURS

Pentru conferirea unui stipendiu în sumă de 160 cor. pe anul școlar 1906/7 din »*Funcțiunea în Domnul răposatului Dimitrie Peșea și fiului său Ioan*« se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela primă publicare în „Foaia Diecezană“.

Petițiunile au a fi înzestrate cu următoarele documente:

1. Extras de botez spre a dovedi, că petentul este Român de religie gr. or.;
2. atestat spre a dovedi, că aparține diecezei Caransebeșului;
3. atestat de panpertate, și
4. atestat original școlar despre progresul și purtarea morală din anul școlar precedent.

Pentru obținerea acestui stipendiu pot concurge acei tineri, cari urmează studiile la vr'o școală gimnazială, reală, academiile publice ori universități.

Se obsearvă, că între condițiuni egale vor fi preferiți cei născuți în orașul Caransebeș, apoi cei născuți pe teritoriul fostului regiment confinar romano-banatic Nr. 13.

Caransebeș în 1 Noiembrie 1906.

[74] 1—3

Nicolae Popea m. p.

Episcop.

PARTEA NEOFICIALĂ

Originea bisericii, a instituțiilor ei și a persoanelor conducătoare; apărarea autorității acestora

(Urmare)

El e pastorul bun, care caută oia cea rătăcită și așa îndeamnă omenimea spre dragostea creștinească.

El vorbește de sămănător și ne îndeamnă spre cuvântare.

Vestind el despre paserile cerului, hrănite de Dumnezeu, însuflă întru noi nădejdea.

Ne îndeamnă spre rugăcinia ca mijloc de mântuire.

Ne împune să ne îngrijim a ne câștiga pe lângă hrana corporală, — și pe cea sufletească.

Mângăie pe nevoieș și sărac, dar și sbicnie pe cei dațați minciunei și păcatului și leneviei.

Dojenește cărturarii, cari subjugă conștiința, și pe fariseii, cari numai simulează virtute.

Îndeamnă spre curățenie și onestitate, prin ce dă impuls spre o nouă viață familiară; iar prin adevăr și dreptate voește să dea curs sănătos vieții sociale.

Astfel învața Fiul dumnezeesc, Mântuitorul omenimei, și așeză în sufletul omenesc croiala adevăratei religii; căci el ne învață a cunoaște iubirea și pune temei religiei inimii. Nu în rugăcinie continuă, rostită cu gură și fără rost, nu în dăruirea făcută cu scop egoist, consistă venerarea lui Dumnezeu, ci în împreunarea și curățenia, cu cari se predă inima și cugetul — către Dumnezeu.

Isus prin viața sa, cu mari virtuți împodobită, cu învățăturile sale, ce sămănuau balzam alinător celor nevoieși și năcăjiți, prin însaș moartea sa cea plină de chinuri: pune temelie unei religii noi, unei biserici universale, — a bisericii creștine.

Biserica creștină e un trup duhovnicesc, întemeiată de Isus Dumnezeu, într'un chip minunat; ea e sfințită și întărită întru creșterea, mântuirea și fericirea neamului omenesc.

Biserica lui Cristos e lumina, ea învață și apoi botează, luminează și apoi mântuește.

Sfânta biserică ne este ca o mamă iubitoare, carea începând cu cele dintâi clipe ale vieții noastre, ne poartă pe sânul său cel dulce, ne nutrește cu darurile bunătăților celor mântuitoare, ne ocrotește în primejdii, ne întărește în lupte și ispite, ne conduce și ne îngrijește pe calea vieții veșnice, fericite.

Și precum la începutul vieții noastre duhovnicești, la ușile sf. biserici, prin sf. botez, ne primește sub scutul său părintesc numărându-ne între fii săi; astfel stă aceea mamă prin slujitorii săi sfințiți și la aceea ușă, prin carea consumându-ne această vieată trecătoare trecem la vieata cea nouă.

Biserica e întemeiată de Isus, întemeitorul creștinismului, întru împreunarea Duhului sfânt, prin legătura păcii, întru carea toți, cari viețuiesc amăsurat unei nădejdi comune, sunt un trup și un suflet.

Căci toate au un Dumnezeu, o credință, un botez, un Domn. Tată al tuturor, carele este peste toate și prin toți. Ea e întocmai membrilor unui corp, intră în vieată prin dragostea, care ne sfințește și înalță.

Biserica e asemenea întemeitorului ei, carele i-a premers prin moarte dureroasă și rușinoasă la mărire; și ea e aici pe pământ suferitoare și năcăjită; însă totuși viețuiește și stă neclătită în speranța biruinței de va naște lupta.

Este biserica vie, sau totalitatea creștinilor, cari s'au învoit într'un Domn Isus, într'o credință, într'un botez, și întru acestea viețuiesc, căci glăsuiește Isus: „Dacă-ți greșește fratele tău, îndreaptă-l între tine și între el; și dacă nu te ascultă, ia cu tine încă pe unul sau pe doi, și așa îndreaptă-l pe el, și dacă nu va ascultă nici de aceștia, atunci spune-l bisericii“. (Mateiu XVIII. 15).

Apoi zidurile consfințite spre mărirea lui Dumnezeu și spre rugăciune la creștini, încă se numesc biserici, iar creștinătatea de rând s'a obicinuit a da acesteia înțelesul de biserică.

După „dreptul canonic“ această din urmă ca zidire se numia „casă divină“ sau „casa bisericii“ și încă „casă de rugăciune“.

Și aceasta biserică creștină e lăcașul adevăratului Dumnezeu, unul în ființă, dar întreit în fețe.

Biserica cea vie creștinească eră la început foarte neînsemnată, și înșiși Apostolii stăteau în indoială de susținerea învățătorei lui Isus, mai ales că-l văzură restignit pe cruce și încă între doi tâlhari. Nu se poate decepție mai amară! Ba se aseamnă cu disperarea!

Învie Isus, renaște nădejdea. Isus se înalță la cer și Apostolii se încue de frica Iudeilor.

Dar biserica e ca grăunțul de muștar, care-i cea mai mică sămânță, dar sămănându-o răsare și devine arbore mare.

Și Isus vestește lumina și urmarea este: că întâiu creștini fiind luminați de Dumnezeu, se nisuiră întru întemeierea unor așezăminte de luminare și mereu și conform jurstărilor întemeiară biserici și mai apoi școale, în cari creștinătatea își câștigă lumina adevărului.

Organizatorul bisericii celei vii este însuș întemeitorul ei Isus Hristos, căci: El și-a ales doisprezece Apostoli și șeptezeci și doi învățăcei, a înzestrat pe Apostoli cu puterea legării și deslegării, le-a demăndat lățirea bisericii în toată lumea, i-a trimis să învețe și boteze, a așezat taina sf. cuminecături și a întemeiat taina mărturisirei.

Apostolii la rândul lor, au continuat opera Mântuitorului.

Isus le-a demăndat: „Mergeți în toată lumea și predicați Evangelia . . . .“, le-a și incredințat păstorirea bisericii celei vii, iar apostolii simțind necesitatea și prevăzind, că sunt prea puțini spre a putea conduce biserica creștină, carea neconținut creștea. Își alegeau dintre membrii bisericii pe cei mai înzestrați cu minte și dar dela Duhul sfânt, puneau mâinile pe capul celui învrednicit și îl sfinția întru preot.

Apoi simțându-se lipsa și a altori servitori mai mici în biserică și ajungând plângere la urechile Apostolilor, se aleseră diaconi.

„Iată temelia bisericii înființată!“

Și eră timpul pentru o organizație temeinică, căci vrăjmașii creștinismului mulți erau și știau a se folosi de nedemne uneltiri și josnice apucături și nu se rușinau a iscodi istorii și fapte necinstite și aproape de neînchipuit; astfel ridicară (escitară) fanatismul popoului păgân. Imperatorii romani, cari ignorau pe creștini, sunt și atrași în mreaja curtenilor dornici de pescuire în tulbere, și așa se pune începutul grelelor și fioroaselor persecuțiuni creștine, cari sunt zece la număr și țin mai ales primele trei veacuri după Hristos.

Dar creștinii erau dejă organizați, și miile de martiri, cari aveau firma convingere că servesc lui Dumnezeu și că vor ajunge odinioară fericirea cea dorită pășiau cu abnegație și voie bună la moarte, ca astfel să fie înlocuiți prin alți mai numeroși.

Și biserica cea vie a lui Hristos suferi și învinse pe acești vrăjmași externi

Dar și vrăjmași interni se iviră în sânul bisericii, și câtă vreme lumea va exista biserica creștină, va dăinui, vor fi de înregistrat atari vrăjmași, cari sunt mai că o necesitate pentru creștinism, căci sunt pentru toate timpurile motor, cari indirecte vor îndemna pe slujitorii bisericii a fi sentinele treze pentru susținerea vasei sf. biserici.

Și dacă în biserică se sălășluiesc prea adesea pacătoși, să ne mângăiem, căci în corpul omului încă sunt destui parasiți: omul însă cu vremea și o bună

ingrijire se curată de părăsiți, și așa va fi și cu biserica.

Isus însă trăește în veci, de aceea a și apostrofat ingerul pe mironosițe: „Ce căutați pe cel viu între cei morți? S'a sculat și nu este aici!“ — El vețuește și după sfârșitul lumii și noi încă trăim prin El întru vecinicie.

Persecuțiunile vrăjmașilor esteri dete impuls spre organizație temeinică a bisericii, căci Apostolii acomodându-se puterii date lor de întemeietorul creștinismului, cu cuvintele: „Căroră veți iertă păcatele, iertate vor fi și a.“ (Ioan XX 23) i-a înzestrat cu egale drepturi și putere și daruri asemenea, făcându-i vânători de oameni din simpli pescari, considerară ca înainte stătătorii în biserică, și câtă vreme eră biserică vie mică și puțin considerabilă în număr ei directe cărmuiră această biserică amăsurat duhului sfânt ce însufleți și largi hotarele ei. (Va urma).

Excursiunea la București

— *Notițe de pe drum* —
de **Petru Bandu**.

(Continuare)

Pe drum către Sinaia

Luni în revărsatul zilei năvală mare prin oraș pe un timp, când bucureștenii se odihnesc mai cu tihnă: oaspeții excurzioniști grăbesc la gară, pentru excursia la Sinaia și lucru principal audiență la palatul Peleş.

Trenul prim din cele două speciale a plecat înainte de răsăritul de soare. Eră zi frumoasă, sărbătorească. Seninătatea naturii se potrivea foarte bine cu seninătatea excurzioniștilor, cari în fuga accelerată a trenului credeau, că totuș prea domol își ține trenul drumul. Veselia și nerăbdarea, aceste două simțiri, predominiau pe toate celelalte.

Am parcurs șesul roditor al țării cu grabă și am intrat pe încetul în cuprinsul dealurilor, ce ascund bogăția țării, terenurile pretrolifere. — Mulțime de sonde se presară dealungul drumului pe coama colinelor, iar de altă parte curge grăbită Prahova sprintenă, cu apa tulbure cenușie și oleioasă.

Trenul își conține graba, clăbuci negrii iasă din hornul locomotivei iar țacănitul roatelor se preface în o cadență domeală monotonă. Din depărtarea zării pe întinsul drumului se văd băeți alergând în grabă spre noi, cu clăbețe a mână, cu „viță“ (borneu) în spate și pusca la umăr. Când trenul s'a oprit în gara *Câmpina*, ei deja erau înșirați pe peron în ținută de „haptac“, cu drapelul în mijlocul colonei: — făceau, frontul. — Strigăte de „ura“ se mestecau în toate tonalitățile, căci lume eră foarte multă. A prevalat glasul micilor *Dorobanți*, căci ei erau copiii aceia, ce alergau spre gară de departe, zorind s'ajungă naintea noastră.

Am așteptat să fim întâmpinați, căci această eră de sine înțeles. Nu ne așteptam însă la această surprindere rară: o companie militară de copii cu hornist, steag și tambur sub conducerea unui revizor (inspector) militar din garnizoană.

E o inovație nouă și neprecalculabilă în folosul ei. În urmărirea școpului de a face din generațiile viitoare soldați harnici și însuflețiți, a stimula în ei pornirile virtuozitate bărbătești și a stărui dragostea pentru această datorință cetățenească în locul gimnastice nesistematice au dispus cercurile dirigitoare organizarea de companii școlare militare. Astfel se împrețenește tinerimea cu „catania“ și astfel se crește un stat militar liberal și harnic de a-și apăra moșia față de dușmanii de multeori mai tari.

Ni se umplea sufletul de mândrie și dragoste văzându-i pe micii *Dorobanți* cum pășesc sprinteni în cadența grăbită a pașului uniform, cu peptul scos, privirea ridicată mână stângă pe cureaua pușchii, iar cu cea dreaptă dându-și avânt la pas. O scurtă probă de comandă și exerciții executată la ordinul unui sergent-major micuț a stărnit veselie, satisfacție și dragoste. Din comandele spuse în grabă noi auziam fiinea, carea era cam aceeaș un trăgănat aaaaărit... *Dorobanții* se vede, că înțelegeau comanda mai bine decât noi, căci mișcările uniforme și sigure erau cu nimic mai jos decât ale unei companii veritabile, bine instruite dela noi.

Ne plăcea, deosebit de mult fețele aprinse ale celor 6 horniști, ce suflau în fruntea companiei marșul, cum li-se îmbeșica fața la ori ce încordare de suflare, erau atrăgători și drăguți. Cântarea în marș se vedeă a avea scopul, de a suplini rolul tamburului minor și a horniștilor, când aceștia obosau. Ce practică bună de educație cetățenească! Timpurile vor dovedii spre bucuria noastră!

Strălucită primire ni s'a făcut în *Comarnic*. Aici ne-a ieșit întru întâmpinare întreaga garnizoană cu muzica în fruntea lor și compania micilor *Dorobanți* d'aici.

Ne-a făcut „onorul“ mai întâiu muzica militară, apoi horinștii *Dorobanților* mici, iar 2 fetițe îmbrăcate național pe cap cu căciuli de Roșiori țineau 2 buchete mari de flori.

Di Nicolau în cuvântarea-i avântată de patriotism și iubire frățască, ne salută la această sărbare generală românească și trimite un salut tuturor fraților „pe aripele vântului, ce nu poate fi vămuit la graniță“, — și celorlalți frați d'acasă.

Căpitanul Cernescu, cu chipul în mână și ținută de gală, cu vocea tunătoare și hotărâtă glăsuște: „Din înțelepciunea și bunătatea M. S. Împăratului Francisc Iosif și a Regelui Carol ne-a fost dat să ne vedem și îmbrățișăm frați din două țeri dar un neam“, adevăratul tot militar rămâne.

În Sinaia

Aceeaș primire de o cuceritoare dragoste și românească pompă: muzica militară (reg. de geniu) mici

Dorobanți, cuvântări insuflăte și o neînărginită dragoste bălac frățască românească.

Ce e Sinaia? Un colț de raiu, un oraș de vară, neîntrecut în frumusețe naturală și grandioasă ca alcătuire. O mare de vile strălucite strănse între poalele munților puternici, plini de păduri și verdeață, la spatele cărora stă strajă ca un tată scutitor bătrânul și pleșuvul Buceciu.

Ca creștini drumul cel dintâi ne-a fost la Mănăstirea Sinaia. Nainte de mănăstire s'a oficiat o scurtă rugăciune de cătră arhimandritul Nifon.

La Castelul Peleş

Trecuse amiazul. Ieram avizați, că la 1 oră M. M. Lor vor primi defilarea societăților. Moment istoric. Să auziau aclamări entuziaste, de „ura“ (România) și „Trăiască“ (Ungureni și Ardeleni) iar din depărtare se vede o figură radioasă albă. Era regina Elisabeta. Lângă regina a apărut apoi și regele Carol.

Când am trecut pe dinaintea balconului n-am mai putut aclama. Eram arurit de fericirea neașteptată de vedea pe acești oameni mari și buni fără păreche în această țară. Fața radioasă și aprinsă de agitație a Reginei contrasta cu figura ostenită și îmbătrânită de griji și muncă a Regelui. — Se văd în întreaga ținută lui urmele unei supraîncordări, cari subminează și cea mai robustă constituție fizică. — Priviam aiurit, nemișcat de după un boschet de flori, unde mă furișasem, — mintea-mi era frământată de reflecții pe jumătate lămurite, mângâitoare și pline de mândrie nespūsă. — A vedea un coronat al neamului românesc este o dorință, a cărei împlinire trebuie se producă simțiri neavute până atunci.

Cu toată obosala ce-i se întipărea pe față, Regele salută neîntrerupt, ducând repețit degetele la stresina chipului alb, ce acoperia un cap albit de om muncit și rege mare. — Regina era neobosită în fâlăirea babilistei și zimbet de mamă, ce tronă neîntreruptă ca martor cald al dragostei și bucuriei mari, ce cuprinde inima-i într'adevăr regală.

Corul colectiv

Adunat pe pajiștea din vale, dinaintea castelului, corul uriaș de 800 persoane sub conducerea lui Kiriac au intonat „Imnul regal“. În acest timp regina s'a coborât din partea stângă a castelului și s'a așezat pe iarbă, încunjurată de damele de onoare. La dreapta apare regele sprijinit de brațul dăii Dr. P. Barbu, urmași de domni Coriolan Brediceanu, Dr. C. Radulescu, Virgil Popescu și Dr. C. Ignea — cinci lugojeni. Lugojenii — tot oameni cu noroc!

„Trăiască regele în pace și onor și-apărător de țară...“ un imn de mărire, ce să imprăștiă până în umbrele codrilor din jurul Castelului.

Eu am părăsit boschetul și m'apropiai de Regele cât numai a fost posibil. Voiam să-mi întipăresc cât mai vin în minte figura acestui bărbat legendar pentru neamul românesc.

Îl vedeam cu cătă dragoste așezată privește jos la mulțimea veselă și însuflăte. În mine simțul de omagiu și admirare luă proporțiile unui simț de omenescă adorare și fericiam acest moment.

Urmează „Marșul Unirei“ . . .

Regele a întrebat pe ceice îi formau suita locul și referințele excursioniștilor, preoți, învățători, coriști etc. A chemat mai târziu la sine pe protopopul M. Popovici, căruia încă i-a adresat câteva cuvinte. După finirea corurilor i-s'a prezentat dl. Dr. G. Dobrin ca conducătorul tuturor coriștilor. Maiestatea Sa l-a felicitat. Tot aceasta a făcut-o și regina cu d-l Vidu, autorul „Lugojanei“, ce place atât de mult suveranilor. Momentele petrecute în câteva clipe au împlinit dorința de zeci de ani.

După cântare toți au plecat la ospătaria apropiată unde li-s'a dat coriștilor pâne, brânză, vin și bere din pivnițele regale. Au și avut toți o foame, ce numai dărnicia unui Rege a putut-o potoli.

Trăiască Suveranii!

Dela Reuniunea învățătorilor

Nr. 13/1906—1907.

PROTOCOLUL

ședinței de comitet a Reuniunii învățătorilor români dela școalele confesionale gr. or. din dieceza Caransebeșului ținute în Lugoj la 18/31 Octomvrie 1906

Prezenți: Ioan Marcu prezident, George Jian v. prezident, George Cătană, Petru Bandu și Mihai Crăciun notari; dr. Petru Barbu cassier, Alexandru Onae bibliotecar, Coriolan Bredicean fisc., Dr. George Dobrin, Traian Hențu, Sofronie Andrițoi, Ioan Caba și George Lipovan, membrii de comitet; Ștefan Albu, prez. desp. Bocșa, Ioan Pinciu, prez. desp. Ciacova, Dr. George Popovici, proz. desp. Lugoj, și Achim Miloia, prez. desp. Vârșeț.

Membrii de comitet: Ștefan Draghici și Ioan Gruescu și-au scuzat absența.

Prezidentul constatând, că membrii sunt în număr, deschide ședința designând de notar al ședinței pe Mihai Crăciun, de referent pe George Cătană și de verificători ai protocolului prezent pe Ștefan Albu și Sofronie Andrițoi.

După acestea se trece la ordinea zilei:

1. Se prezintă concluzele luate în adunarea generală, ținută în Băile-Erculane în 24 și 25 August (6 și 7 Sept. a. c.).

Comitetul central luând act de concluzele adunării generale, ia deodată următoarele dispoziții pentru executarea aceloră, și anume:

a) Premiul de 30 cor., designat de Dl. Dr. Cornel Furca pentru teză: „Limba maternă, ca bază a învățământului în școala populară“, susținută oral în adunarea generală de George Joandrea, diacon și învățător, și cel designat de Dl. Dr. George Dobrin, în sumă

de 20 cor., pentru teza: „Școala și poporul”, susținută tot oral în adunarea generală de Mihai Crăciun se împart în plenul ședinței celor doi disertații.

b) Pentru compunerea normelor referitoare la fondul de ajutoare pe seama copiilor săraci de învățători gr. or. români din dieceza Caransebesului, se exmîte o comisiune constătătoare din membrii: Ioan Marcu, ca prezident, Dr. George Popovici, Coriolan Bredicean, Dr. George Dobrin și Alexandru Onae, care va avea să înainteze proximei ședințe un proiect de norme corespunzătoare.

c) Concluzul adunării generale de sub pt. 12, lit. a, referitor la absolutorul votat asupra socoților Reuniunii pe anul 1905/6 se comunică cassarului, iar remunerațiunea de 300 cor. i-se licvidează.

d) Liquidarea în două rate egale a ajutorului de 120 coroane, votat școlarului de clasa VI gimn. Virgil Bocu din Lugoj, se concrede cassierului.

e) Cu executarea conclusului de sub Nr. 15 lit. a—b, referitor la biblioteca centrală și bibliotecile din despărțăminte, precum și procurarea opurilor pe seama bibliotecii centrale, se concrede biroului și bibliotecarului.

2. Raportul despre revidarea cassei Reuniunii prin prezident, viceprezident și membrii de comitet: Traian Hențu și Ioan Caba, care constată, că atât percepțiunile cât și erogațiunile Reuniunii dela începutul anului societar 1906/7, adică dela 1 Iulie 1906 până în 17/30 Octomvrie sunt exacte

Se ia spre știre.

3. Tot așa raportul comisiei de sub Nr. precedent, care constată revidarea socoților cassierului despre excursia de studii la expoziția din București și aflarea acelora în ordine

Se ia spre știre. Suma de 573 coroane, solvită din cassa Reuniunii pentru acoperirea cheltuielilor de călătorie dela Băcurești până la Sinaia și retur, pentru care excursioniștii au avut să plătească fiecare câte 3 coroane, să se restituie cassei Reuniunii plătind fiecare excursionist taxa de 3 coroane. Acei membrii, cari din taxele solvite în contul călătoriei mai au vre-un rest în cassa Reuniunii, la cerere directă, adresată cassierului, vor primi competențele lor.

4. Dl Dr. Petru Barbu arătând în scris, că a satisfăcut angajamentului luat asupraș în adunarea generală din anul 1903 de a aranja finanțele Reuniunii, își dă abdicerea din postul său de cassar.

Comitetul, luând act despre această abdicere, decide a o transpune adunării generale proxime, iar până atunci d-l Dr. Petru Barbu este rugat și încredințat a purta și mai departe agendele de cassier.

5. Se prezintă scrisoarea învățătorului pensionat Patriciu Miclăuș din Povărgina, prin care cere să fie șters din membrii Reuniunii.

Cererea, fiind bazată, se decide ștergerea petentului dintre membrii Reuniunii

6. Cererile preoților Terențiu Bugariu din Timișoara și Elisei Drăgălina din Borlova de a fi ștersi dintre membrii Reuniunii, nefiind bazate

Se resping.

7. Prezidentul desp. Ciacovă P. O. Domn Ioan Pinciu, protoprezbiter, prezentă mai multe teze, dintre cari două să se aleagă pentru adunarea generală din anul viitor.

Fiind toate tezele de importanță, iar unele din ele și actuale, deznignarea celor 2 teze pentru adunarea generală se concrede biroului. Despărțămintelor se recomandă cu deosebire elaborarea și ținerea de lecțiuni practice, din ori care disciplină a școlii cu ocaziunea adunărilor de despărțăminte.

8. Cu stabilirea cercularului pentru despărțăminte pe anul 1906/7.

Se concrede biroul.

9. Spesele de călătorie ale membrilor externi prezenți la ședința de față, în sumă de: 115 coroane 60 fileri

Se asemează spre solvire din cassa Reuniunii.

Fiind ordinea de zi exhaustivă, ședința se încheie.

D. u. s.

Ioan Marcu m. p.
prez. Reuniunii.

Mihai Crăciun m. p.
notar.

S'a cetit și verificat:

Ștefan Albu m. p.

Sofronie Andriței m. p.

Nr. 25/1906—1907,

Circular

cătră On. Despărțăminte ale Reuniunii învățătorilor români dela școlile confesionale gr. or. din dieceza Caransebesului

Comitetul Reuniunii noastre învățătoresți în ședința sa de azi a luat următoarele dispozițiuni pentru anul 1906/7:

1. Tot sub conducerea prezidenților de până acum să se îndeplinească reconstituirea despărțămintelor conform §-lui 37 din Statute cel mult până la finea lui Noemvre a. c. iar actele despre constituire să se înainteze prezidiului comitetului central cel mult în 10 zile dela adunarea despărțământului (Regulamentul afacerilor interne §. 38).

În cele două adunări ambulante, la cari au să fie invitați toți membrii fondatori, ordinari și ajutatori ai despărțămintelor, pe lângă disertațiuni științifice-pedagogice indicate în §. 2 și 3 din Statute și pe lângă prelegeri model, ce se vor ține în practică cu școlarii din localitatea întrunirii, comitetul recomandă Despărțămintelor elaborarea de prelegeri practice din ori care disciplină a școlii.

Deci fiecare membru ordinar ca învățător, să-și țină de sfântă datorință și să elaboreze cel puțin o lecțiune practică. Dintre lecțiunile elaborate și censurate să se aleagă cele de model și să se înainteze comitetului ca material, din care cu timpul să se formeze un întreg, atât în interesul școlii cât și al învățătorului.

2. Pentru adunarea generală proximă comitetul recomandă următoarele teze:

a) De ce trebuie să se țină sama la educațiune și instrucțiune, ca să nu fie numai pentru școală ci pentru viață?

b) Examenle publice și inspecția școlară.

Aceste teze, ca și reflexiunile, ce se vor face, au a so disertă oral în proxima adunare generală, pentru cari eventual se vor împărți și premii la timpul său.

Toate elaborările și lecțiunile practice ale Despărțămintelor, împreună cu raportul și concluzele luate asupra lor să se înainteze la comitetul central (§. 40 lit. f., și §. 38 din Regulamentul afacerilor interne).

3. Învățătorii definitivi, ori provizori, cari pe baza „Regulamentului pentru organizarea învățământului în școlile populare“ se privesc de membrii ordinari ai Reuniunii, tot astfel și învățătorii penzionați, cari nu și-au anunțat repășirea din Reuniune, rămânându-le dreptul la favorul garantat în §§-ii 11 și 12 din Statutele Reuniunii, au să-și împlinescă exact datorițele față de Reuniune și în deosebi să solvească taxa anuală de 3 coroane.

4. În privința încassării taxelor restante și curente comitetul avizază pe toți membrii la dispozițiile Statutelor și a Regulamentului de cassă îndatorând pe toți membrii a-și plăti taxele restante și curente de dreptul cassierului Reuniunii.

Membrii ordinari solvec taxa anuală de 3 cor. în decursul anului societar.

Membrii fundatori, cari se vor înscrie ca atari în decursul anului 1906/7 au să solvească la înscriere din taxa prescrișă de 40 coroane cel puțin 10 coroane iar restul până la finea anului societar (30 Iunie 1907). Altcum nu se privesc de membrii fundatori, iar suma plătită rămâne în favorul Reuniunii (§ 14 din Regulamentul de cassă).

Membrii ajutători, cari se vor înscrie ca atari în decursul anului 1906/7 au să plătească la înscriere cel puțin taxa de 4 coroane, iar restul de 8 coroane în rate anuale de câte 4 coroane (§. 15 din Regulamentul de cassă).

Toți membrii noi înscriși solvec încă 1 cor. 20 fil pentru diplomă.

5. Simțindu-se trebuința arzătoare de a se crea un fond inalienabil pentru ajutorarea fiilor săraci și cu purtare bună a membrilor învățători din dieceza Caransebeșului, adunarea generală din acest an o decretat în princip crearea unui atare fond al Reuniunii stătător din 20.000 coroane, care după stabilirea normelor prescrișe, în acel mai apropiat viitor va ajunge a-și realiza scopul luat în vedere.

Reuniunea noastră are la activul său un frumos trecut de aproape patru decenii, a făcut și până acum cât a putut promovând din an în an scopul ei cultural și ajutorând după putință din fondul ei pe cei săraci rămași după învățătorii. Acum însă atențiunea și grija noastră a tuturor trebuie să fie: *ridicarea*

fondului pentru ajutorarea fiilor noștri de învățători. Și aceasta se poate, numai dacă fiecare membru își împlinește datorița sa plătind taxele sale restante și curente. Spre acest scop nu aflăm cuvinte destul de potrivite, prin cari dorim a penetră la inimile fraților învățători spre a-le face evident folosul cel mare, ce rezultă pentru învățători, dacă-și împlinesc această datoriță, precum și regretul ce-l simțim azi cu toții, că fondul de ajutorare creat în princip, ar putea să steie din 40.000 coroane, dacă membrii dintru început își plăteau taxele lor. Despărțămintele deci să stărnească din toate puterile la încassările taxelor restante și curente!

6. Pe baza Regulamentului de cassă votat în adunarea generală din a. 1904 sub Nr. prot. 19 lit. b) Fondurile Despărțămintelor, înființate din 25% a taxelor încassate dela membrii respectivelor despărțăminte și alte venituri (§. 1 lit. c, a Regulamentului de cassă) se administrează de cassierul central al Reuniunii, căruia au să se trimită taxele (vezi § 19 din Reg. de cassă) și care în caz de lipsă ceftește plătirile, ce privesc despărțămintele, conform, §. 23 al aceluiaș Regulament. Amăsurat acestor dispozițiuni, recercăm organele Despărțămintelor, cari au făcut și vor face încassări, ca să transpună cassierului central toți banii, de cari dispun Despărțămintele, iar dacă fac încassări să nu rețină 25% din taxe și nici din alte venituri ale Despărțămintelor, ci să le trimită numitului cassar.

7. În senzul §§-lor 27—31 din Regulamentul pentru bibliotecă, au drept la folosirea cărților din biblioteca centrală toți membrii ei de toate categoriile ai Reuniunii. Și de oarece scopul bibliotecii este a țineă membrii Reuniunii în curent cu literatura didactică și a le veni în ajutor ulterioarei lor culturi științifice (§. 1 Reg. pentru bibliotecă) recomandăm membrilor a se folosi de bibliotecă cu atât mai vârtos cu cât în viitor se va arăta și măsură, în care bibliotecă a fost utilizată de membrii Reuniunii.

Tot așa recomandăm augmentarea bibliotecilor Reuniunii din despărțăminte prin donări de opuri folositoare.

8. Cu provocare la dispozițiile luate în anii precedenți în privința vinzării Almanahului Reuniunii edat din incidentul jubileului de 25 ani al Reuniunii noastre învățătoresci, care cuprinde material bogat și de valoare literară, apelăm de nou la membrii Reuniunii cât și la P. T. Public român, ca să procure acest op literar, la care au colaborat și unii dintre cei mai distinși bărbați ai noștri. Prețul redus e 2 cor. cu porto laolaltă și se poate comandă la subscrișul prezidiu.

Tot așa se pot comandă Protocoalele adunărilor generale din anii 1881, 1882, 1884, 1885, 1893, 1897—1898 și 1890—1902, cari fac evidentă activitate Reuniunii noastre. Prețul singuraticelor protocoale este 45 fileri cu porto laolaltă. — Așteptăm dela învățătorii mai tineri, cari nu au Almanacul și Protocoalele amintite să și-le comande dând dovadă prin aceasta,

că au interes de a cunoaște exact activitatea și viața Reuniunii.

9. În fine și de astă dată, ca și întrecut apelăm la zelul tuturor membrilor Reuniunii îndemându-i la împlinirea datorițelor lor tot cu mai multă conștiințiozitate și cu deosebire la acele Despărțăminte, cari în anul expirat n'au dezvoltat activitatea prescrisă în Statute, să-și facă datorița, ca așa fiecare în parte și toți în comun să contribuim tot mai mult la prosperarea Reuniunii și printrânsa la ridicarea prestigiului școlii și a învățătorului român.

Din ședința comitetului Reuniunii ținută în Lugoj la 18/31 Octomvrie 1906.

Ioan Marcu m. p.
prez. Reuniunii.

George Cătană m. p.
notar I.

V a r i e t ă ț i

Invitare la sărbătura jubileului de 25 ani al preoției Prea On. Domn Protopresbiter *Andrei Ghidin* în orașul Caransebeș la 13/26 Noiembrie 1906. Pentru preoțimea și învățătorimea tractuală. *Iuliu Musta*, președinte. *George Lipovan*, secretar. *Program*: 1. Duminică în 12/25 Noiembrie: *Serenadă* cu conduct de torțe. Pornirea la 6 $\frac{1}{2}$ oare seara dela Institutul teologic-pedagogic. 2. Luni în 13/26 Noiembrie a) La 10 oare a. m. serviciu divin în biserica catedrală. b) La 11 oare a. m. *felicitarea iubilantului*. c) La 2 oare din zi *Banchet* la otelul „Pomul verde”. Insinuările se fac la d-l Petru Valușescu în Caransebeș. Coverta 5 cor. d) *Petreccere cu dans*, la același otel; începutul la 9 oare seara. Întrirea pentru persoană cor. 1.60, pentru familie de trei persoane cor. 3.

Vizită școlară. Dl referent școlar Dr. Dimitrie Ciococă a plecat în 4 Noiembrie a. c. să cerceteze școlile confesionale din dieceză.

Dl Octavian Smigelschi, eminentul pictor și unicul om de seamă în ale picturii bizantine la noi, a petrecut zilele trecute în Caransebeș, venind dela Timișoara și Lugoj. De aici dl Smigelschi a plecat spre București, de unde își va continua drumul spre Bucovina invitat fiind să facă ofert pentru pictarea monumentalei biserici din Succava, zidită de Bogdan-Vodă fiul lui Ștefan-cel-Mare, între anii 1514—1522.

Societatea de lectură „Petru Maior”. În ședința din 14 Octomvrie st. n. Societatea „Petru Maior” s'a constituit în modul următor: Președinte: Pompiliu Nistor, stud. în medicină; vicepreședinte: Vasile Vlaicu, stud. în filozofie; secretar: Nicolae F. Negruțiu, stud. în filozofie; cassier: Ioan D. Voina, student în drept; Bibliotecar: Traian Crașovanu, stud. în drept; vicebibliotecar: Sabain Evuțian, stud. în filozofie; controlor: Dumitru Marcu, student la tehnică; notari: Petru Bucșan, stud. în medicină și Ioan Motoc, student în drept; econom: Adam Iancu, stud. în medicină. *Comisia literară*: Constantin Bucșan, student în drept. Onisifor Ghibu, stud. în filozofie, Simion Gocan, stud. în filozofie, Adam Iancu, stud. în med. Ioan Motoc, stud. în drept. Petru Suciu, stud. în filozofie. *Comisia supra-veghetoare*: Teofil Dragoș, stud. la tehnică. Laurian German, stud. în drept. Ioan Giurgiu, stud. în med. Ne place a crede, că și noi, comitetul și membrii actuali ai societății „Petru Maior”, ne vom face vrednici de sprijinul societății românești și de încrederea aju-

tătorilor și binefăcătorilor noștri, fără de care ne-ar fi imposibil să existăm. Budapesta, Octomorie 1906. *Pompiliu Nistor*, președinte. *Nicolae F. Negruțiu*, secretar.

Calendarul Românului va apărea cât de curând.

Reuniunea femeilor gr. or. române din Fabricul-Timișorii și proviută aranjază *Petreccere cu dans* Joi, în 9/22 Noiembrie 1906, în sala berăriei d'acolo (Fabrikshof) în favorul scopului statutar al Reuniunii, la care își ia voia a Vă invita cu st. familia. Comitetul aranjator: *Maria Dr. Putici*, prezidentă. *Nicolae Nicorescu*, secretar. Începutul la 8 oare seara. Bilet de persoană 2 cor., de familie 3 cor. Oferte și suprasolviri mărinimoase se primesc cu mulțămită la adresa Dnei cassiere Maria Toader (Fabric, strada Béga jobb sor Nr. 20) și se vor cvita în cale jurnalistică. Pentru evitarea speselor cu vestminte costisitoare (luxurioasă), damele sunt rugate a se prezentă în constum românesc.

Caz de moarte Tânărul și harnicul preot-capelan Nicolae Muntean din Delinești după lungi și grele suferințe a încetat din viață Luni în 12 Nov. a. c.

În loc de cunună peritoare pe mormântul reposatului său ginere *Nicolae Muntean* capelan în Delinești, Părintele *Dimitrie Bogoieviciu* din Bănia a trimis fondului de ajutorare „Ioan Popasu” suma de 10 cor. I-se exprimă și pe calea aceasta mulțămită publică.

Bibliografii

Au apărut:

Aritmetică Financiară. Interese compuse, rente, anuități, efecte publice, curs, asigurări asupra vieții și tabele de prof. *Aurel Ciortea*, Brașov, 1906 editura librăriei Ciurcu. Prețul 3 cor.

Deprinderi de *Stil și compozițiuni* pentru școlile primare conform cu planurile de învățământ în vigoare de *Dumitru Lupan* profesor și *Ioan Darin* director școlar. Partea I pentru anul al II-lea și III-lea de școală, editura librăriei Ciurcu. Brașov, 1905. Prețul 30 fil.

Sanda nuvelă de *Iulia P. Hașdeu*, editura librăriei Ciurcu, Brașov 1906.

Din biblioteca teatrală edată de editura librăriei Ciurcu, Brașov, *William Tell* piesă în 3 acte prelucrată liber după Fr. de Schiller de Ioan Baci, preot în Șoimuș. Brașov, 1906 Tipografia Ciurcu & Comp. Prețul 25 bani.

Baba la săzătoare. Bazm în versuri de G. Nicoletă. *Mircea Cioabănașul.* Poezii populare. Editura Librăriei Ciurcu Brașov, 1906. Prețul 20 fileri.

Calendarul național întocmit de „Foaia interesantă” pe anul 1907, cu 30 de ilustrațiuni.

Colecțiune de cântări bisericesti aranjată de Atanasiu Lipovan învățător, Sânt-Miclăușul-mare. Format 8° mare, pag. 114. Prețul 8 cor.

„Contribuiri pentru o Istorie socială cetățenească, religioasă, bisericască și culturală literară a Românilor dela originea lor incoace până în Iulie 1504 de Dr. I. G. Sbiera, profesor univertzitar” în

Cernăuț. Cartea e tipărită pe 52 de coale cu câte 52 de șire pe pagină, are cinci ilustrațiuni pe paginile: 103, 159, 718, 743 și 744, și costă numai douăsprezece (12) coroane valuta austro-ungurească. Se poate comanda deadreptul dela autor (la comande mai mari se dă rabat cuvenit) și prin Librăria Diecezană.

Se află de vânzare la Libr. diec. în Caransebeș

CARTE DE RUGĂCIUNI

și

Cântări bisericești

Întocmită

Cu binecuvântarea Prea Sfinției Sale
Domnului Episcop diecezan

Nicolae Popea

de

Dr. Petru Barbu

Caransebeș, 1904
Tipografia și Librăria diecezană.

Prețul unui exemp. dela 50 fl. până la 20 cor.

In etagiul casei diecezane

Nr. 480 din loc, este de închiriat o locuință constătoare din trei chilii de cătră stradă și una de cătră curte -- cuină, cămară și pivniță. --

Informațiuni se dau în Librăria diecezană.

Cu 1 Decembrie st. n. a. c. sunt

de închiriat

localitățile din Casa diecezană Nr. 478, din loc, în care se află de prezent Oficiul de postă și telegraf.

Reflectanții să-și adreseze ofertele Consistorului diecezan.

„SALVATORIA“

INTREPRINDERE DE CREDIT
VERȘET (VERSEKZ) Str. Petőfi 69.

Împrumuturi-Hipotecare
pe pământuri și edificii:

3¹/₂ 5³/₄ 0

Pe lângă întabulare cu durată de 10—70 ani. Banca n'are dreptul a abzice împrumutul datorășul însă ori și când poate replăti restul.

Credit-Personal
pentru funcționari, comercanți și industriași.

6-7 0

Pe lângă prenotare pe salar, giranți ori deposit de hărți de valoare. Pe restimp de 2—20 ani.

Convertire favorabilă a împrumuturilor vechi și scumpe. — Legături avantajoase cu primele bănci din țeară (între altele și cu institute re-numite din Sibiu) și externitate. — Prospecte și informațiuni pe lângă marcă pentru răspuns. — Representanți reali primim în toate comunele. 26—26 [56]